

Sidur-ul - Cartea principală de rugăciune a evreilor הַסִּידוּר [anul 5786] (partea I)

I. Contextul istoric al Sidur-ului

Cuvântul *Sidur* vine de la rădăcina SDR סדר care înseamnă „ordine” și chiar „ceremonie”. Acesta este principala carte de rugăciuni a evreilor, care se spun în zilele săptămânii, de Șabat cât și în mare parte a sărbătorilor. Rolul lui nu se aplică doar în cadrul liturgic, ci multe Sidurim includ de asemenea reguli de halacha, binecuvântări (cum ar fi Birkat HaMazon „Binecuvântarea de după masă”) și fragmente din scripturile sfinte (cum ar fi pericopele).

Sidur-ul are o semnificație extrem de profundă, fiind considerat „Cartea Vieții” sau „Cartea celor vii”, care însoțește evreul din clipa nașterii și până la ceremoniile de despărțire. Prin intermediul canonizării ritualului, a legilor și a obiceiurilor, care sunt expuse la schimbări de-a lungul istoriei, Sidur-ul a asigurat păstrarea identității naționale evreiești.

Istoria formării și a canonizării textului rugăciunii

Bazele rugăciunilor principale, cum ar fi rugăciunea de „Șmone-Esre” au fost stabilite încă de persoanele de la Kneset HaGdola, după întoarcerea în țară din exilul babilonean, în secolele 5-2 î.e.n. Însă canonizarea finală s-a procedat mult mai târziu, în perioada Gheonim-ilor, sec. 9-10 e.n. Canonizarea era necesară pentru ca ritualurile liturgice să rămână identice în diferitele comunități evreiești împrăștiate în lume în urma alungărilor majorității din țara Israelului.

Canonizarea s-a bazat pe câteva texte, dintre care două pot fi considerate texte principale:

1. Seder Rav Amram Gaon סדר רב עמרם גאון.

Acest text a fost creat în Babilon în sec. al IX-lea, fiind primul Sidur permanent bazat pe regulile stabilite de înțelepții Talmudului. El a fost trimis în Spania, la Barcelona și a avut o influență coplesitoare asupra textului liturgic.

2. Mahzor Vitry מחזור ויטרי.

Acest text a fost organizat în sec. al XII-lea de către elevi ai înțeleptului Rași. El a stat la baza variantei cunoscute ca „Varianta Așkenaz”.

II. Ordinea rugăciunilor zilelor de săptămână (חול Hol)

Iom Hol חול יום este o zi care nu este Șabat sau sărbătoare, o zi de muncă obișnuită.

În *Iom Hol* se țin 3 rugăciuni în fiecare zi: Arvit – seara după căderea întunericului, Șaharit – după apariția dimineții

În zori și Minha – după amiază. Dacă este și Roș Hodeș, se adaugă după Șaharit rugăciunea de Musaf מוסף.

1. **Şaharit** שחרית

Rugăciunea de Şaharit שחרית (dimineață) de zilele de lucru ale săptămânii, poate fi văzută ca cel mai complet model de structură liturgică zilnică, găsindu-se pe o scară spirituală. Cel care se roagă începe cu purificarea corpului, trece prin laudă și recunoaștere, primirea stăpânirii cerurilor, iar la sfârșit se urcă mai sus pentru o cerere personală.

Etapele sunt următoarele:

A. **Pregătiri și învățătură (binecuvântări și ofrande** ברכות וקורבנות)

Rugăciunea de dimineață începe cu binecuvântările de dimineață care exprimă mulțumiri pentru acțiunile fizice reușite de dimineață. După aceea vin câteva fragmente de învățătură și menținere a amintirii liturgice a slujbelor din Templu. Terminăm cu Kadiș de Rabanan, care se spune după învățătură.

B. **Versete de cântec – פסוקי דזמרה**

Este o etapă obligatorie pentru pregătirea celui care se roagă din punct de vedere spiritual, după principiul din midraș „Pururea trebuie să dea lauda Domnului, iar apoi se va ruga”. Acestea cuprind o culegere de psalmi, mai ales din ultimii psalmi (psalmii 145-150) și au către început binecuvântarea *Baruch șeamar* ברוך שְׁעָמַר (binecuvântat este cel care a vorbit) iar la sfârșit *Iștabah* ישתבח (Slăvit), după instrucțiunile din Talmud.

C. **Citirea de Şema și binecuvântările ei** קריאת שמע וברכותיה

Diviziunea de Kriat Şema este o conexiune ideologică între laudă cosmică universală și cererea concentrată din rugăciunea de Amida („18 Esre”) care vine în continuare. Kriat Şema este o mișcă din Tora, pe când cele trei – una înainte și două după – care o înconjoară, sunt reguli de la înțelepți. Cele trei sunt:

1. Prima binecuvântare (*ioșer or* יוצר אור „Cel care luminează”) care întărește credința în superioritatea Domnului.
2. A doua binecuvântare (*ahavat olam* אהבת עולם „Cu o dragoste veșnică”) exprimă iubirea Domnului față de poporul său.
3. Binecuvântarea mântuirii (*gheal Israel* גֹּאֵל יִשְׂרָאֵל „Mântuitorul lui Israel”) întărește stăpânirea totală a Domnului ca mântuitor.
4. Rugăciunea de Amida (שמנה עשרה) „Şmone Esre”) – apogeul rugăciunii

D. **Rugăciunea de Amida**, care se spune în picioare pe șoptite este componentul principal de halacha (reguli) și apogeul teologic al rugăciunii zilnice. Toate componentele anterioare au folosit ca o pregătire la înălțarea spirituală care călăuzește pe cel care se roagă ca să stea în fața Regelui.

Reguli: datorită poziției ei înalte, există reguli mai severe cum ar fi: haine adecvate, atenție la locul rugăciunii, dacă se poate să fie geamuri în față. Înainte de a începe, se fac trei pași înapoi ca o expresie a dorinței de a sta în fața Domnului.

Cadrul detaliat (zilele de lucru – 19 binecuvântări):

Categorie	Esența conținutului
Primele trei (numai de Şabat)	Recunoașterea Dumnezeului patriarhilor, puterea Sa și sfințenia numelui său

Cele 13 de la mijloc (cererea)	Cereri clare pentru necesitățile omului și ale nației, printre ele: știință, căire, iertare, mântuire, sănătate, binecuvântarea anilor (muncă, întreținere), întoarcerea în țară, dreptate, construcția Ierusalimului și venirea lui Mesia Ben David)
Ultimele trei (mulțumire și pace)	Mulțumire pentru binefacere (<i>hesed</i> חסד), cerere pentru înnoirea Templului (<i>rețe</i> רצח) și binecuvântarea păcii.

Această înălțare spirituală treptată are un scop clar: omul trece printr-un proces de purificare și devotare spirituală, care sunt un element pentru „intrarea” în lumea „de sus” și care compun o piesă necesară pentru atingerea rugăciunii de Amida.

E. [Tahanun](#) תחנון

În zilele care nu sunt Șabat sau sărbătoare se spun rugăciuni de Tahanun. Luni și Joi, zile în care se citește în Tora se spune *Tahanun aroch* (lung), iar în restul zilelor *Tahanun kațar* (scurt).

F. [Citirea Torei](#) קריאת התורה

Luni și Joi se scot cărțile de Tora și se citește în ele. Majoritatea citesc din Tora și în zile de doliu și de post.

G. [Terminarea rugăciunii](#)

La sfârșit se mai adaugă câteva rugăciuni, iar la sfârșit „Alenu Leșabeah” עלינו לשבח.

2. [Minha](#) מנחה

Rugăciunea de Minha se spune după peste o oră după amiază și după părerea multora se poate spune până la căderea nopții.

Majoritatea grupărilor încep cu porțiunea „așre hoșve beitecha” אשרי יושבי ביתך, care se mai spune de două ori de Șaharit.

După aceea vine Amida, după care la mulți se spune și repetarea oficiantului. Pe urmă se spun câteva fragmente de Tahanun și se încheie cu „Alenu Leșabeah”.

În zilele de post rugăciunea este puțin diferită.

3. [Arvit](#) ערבית

A existat o mare dispută între înțelepții din Mișna și Talmud la întrebarea dacă această rugăciune este obligatorie sau este facultativă. Însă oamenii au considerat-o obligatorie.

Începe cu „Citirea de Șema și binecuvântările ei וברכותיה שמע וברכותיה” la care se adaugă câteva binecuvântări. După aceea se spune rugăciunea de Amida fără repetiție și terminăm cu „Aleinu Leșabeah”.

De Sefirat HaOmer se adaugă după Amida numărătoarea de Omer. De Șabat – la intrare și ieșire și de sărbători rugăciunea de Arvit conține schimbări.

